

چهارشنبه 27 آذر 1398 - 20 ربيع الثاني 1441 - 18 دسامبر 2019

حلت مجتهد اصولي و عالم و عارف بزرگوار آیت الله "شيخ محمدتقي آملی" (1350 ش)

حلت مجتهد اصولي و عالم و عارف بزرگوار آیت الله "شيخ محمدتقي آملی" (1350 ش)، حکیم بزرگوار آیت الله "شيخ محمدتقي آملی" در حدود سال 1265 ش برابر با 1304 ق در تهران متولد شد. وی قسمتی از دروس معقول و منقول را نزد پدرش آقا شیخ محمد آملی و میرزا حسن کرمانشاهی خواند و این دروس را نزد حاج شیخ عبدالنبي مجتهد نوري تکمیل نمود. آیت الله آملی از آن پس به نجف رفت و در محضر درس میرزای نایینی، میرزا ابوتراب خوانساری، شیخ محمدحسین غروي اصفهانی، میرزا محمود قمی، سید ابوالحسن اصفهانی و آقا ضیاءالدین عراقی به تکمیل فقه و اصول پرداخت تا به مقامات عالی علم و اجتهاد رسید. این عالم ربانی، در اخلاق نیز از محضر عارف کامل حاج میرزا علی آقا قاضی طباطبائی فیض گرفت و به مدارج بالای اخلاق و عرفان دست یافت. آیت الله آملی از آن پس در تهران اقامت گزید و به تدریس منقول و معقول اشتغال ورزید. این حکیم فرزانه، فقیهی گوشه‌رمنشین بود و از شهرت و مسؤولیت ریاست ابا داشت به طوری که تا پایان زندگی، علی‌رغم داشتن صلاحیت علمی، حتی از نوشتن و چاپ رساله عملیه خود نیز خودداری نمود. آیت الله محمدتقي آملی نزدیک به چهل سال در رأس آیات و مراجع بزرگ تهران به تدریس و ترویج دین اشتغال داشت. در محضر درس ایشان، شاگردان فاضلی پرورش یافتند که حضرات آیات: عبدالله جوادی آملی، حسن حسن‌رزمی و علامه محمدحسین تهرانی از آن جمله‌اند. حاشیه بر مکاسب شیخ انصاری در 2 جلد، کتاب الصلاة در 3 جلد، حاشیه بر شرح منظومه سبزواری در 2 جلد و شرح استدلالی بر عروة الوثقی از مهم‌ترین آثار آیت الله آملی هستند. سرانجام این حکیم وارسته و عارف الهی در 27 آذر 1350 ش برابر با 30 شوال 1391 ق در 85 سالگی دار فانی را وداع گفت و در تهران به خاک سپرده شد.

شهادت مجاهد آگاه و انقلابی آیت الله "محمد مفتّح" توسط گروه منحرف فغان (1358 ش)، آیت الله دکتر محمد مفتّح در سال 1307 ش در همدان دیده به جهان گشود. وی در آنجا به تحصیل دوره دبستان و مقدمات علوم اسلامی روی آورد و سپس به حوزه علمیه قم مهاجرت نمود. دکتر مفتّح در قم از محضر بزرگانی همچون حضرات آیات: سید محمد حجت کوه‌کمره‌ای، سیدحسین بروجردی، سیدمحمد محقق داماد، علامه طباطبائی و امام خمینی(ره) استفاده نمود و خود مدرسی بزرگ در حوزه گردید. شهید مفتّح در این حال که در حوزه علمیه قم به درجه اجتهاد رسیده بود، در دانشگاه نیز موفق به اخذ درجه دکتری گردید. وی در حوزه علمیه قم علاوه بر تدریس علوم حوزوی به تدریس در دبیرستان نیز همت گماشت. ایشان در ایام مبارزات روحانیت و مردم انقلابی ایران به رهبری امام خمینی از آموزش و پرورش قم اخراج و به منطقه دورافتاده‌ای تبعید شد، در نتیجه مجبور به اقامت در تهران گردید. با اقامت ایشان در تهران فصلی نوین از مبارزات سیاسی و عقیدتی شهید مفتّح آغاز شد. نقش شهید مفتّح در صحنه‌های مهم مبارزات انقلابی از جمله اقامه نماز دشمن‌رزمی، شکن عید فطر 1357 بسیار حساس بود. ایشان در خطبه‌های نماز، برای اولین بار نام امام خمینی(ره) را آشکارا بر زبان جاری کرد و رهبری امام را مورد تأکید قرار داد و مردم را برای راهپیمایی در روزهای بعد دعوت نمود. شهید مفتّح، با تشکیل شورای انقلاب، از طرف امام به عضویت این شورا درآمد و در این سنگر منشا خدمات شایانی گردید. ایشان همچنین پس از پیروزی انقلاب اسلامی، فعالیت‌های ارزشمندی به‌ویژه در زمینه تدریس در دانشگاه‌ها و نیز نزدیک ساختن دو قشر روحانی و دانشجو به عمل آورد. او که توطئه استعمار را در جدا نگاه داشتن این دو قشر، با تمام وجودش حس کرده بود، ایجاد وحدت و انسجام میان این دو قشر را وجهه همت خود ساخت. آیت الله مفتّح سرانجام در 27 آذر 1358 ش به همراه دو تن از پاسداران جان بر کف خود در مقابل دانشکده الهیات دانشگاه تهران از سوی گروهک منافق فرقان به

شهادت رسید و پس از تشییع با شکوه، در صحن حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد. گذشت خطیب شمع و واعظ کس حجت الاسلام و المسلمین "محمدتقي فلسفی" (1377 ش)، حجت الاسلام و المسلمین محمدتقي فلسفی در سال 1286 ش (1326 ق) در خانواده‌ای عالم به دنیا آمد. وی پس از فراگیری ادبیات و سطوح، به آموختن فلسفه و معقول از استادانی همچون میرزا طاهر تنکابنی، میرزا محمود قمی، سیدمحمد کاظم عصار و میرزا مهدی آشتیانی پرداخت و بنیه علمی خود را استوار ساخت. وی پس از آن به وعظ و خطابه روی آورد و در پانزده سالگی اولین جلسه منبرش را در محضر پدر و گروه بسیاری از مردم برپا کرد که تشویق همگان را برانگیخت. از آن پس، نام فلسفی بر سرزبان‌ها افتاد و در نوزده سالگی برای منبر به مجلس شورای ملی دعوت شد. وی پس از اعتراض به کشتار مسجد گوهرشاد، ممنوع المنبر و خلع لباس شد تا اینکه پس از سه سال و با کوشش آیت الله کاشانی، منبرش رسماً آزاد گردید. حجت الاسلام فلسفی در منبر و خطبه، روش نوینی را پایه گذاری کرد و تحول عمیقی در فن سخنوری به وجود آورد. او با تتبع در اخبار و احادیث و مطالعه پیگیر کتاب‌های روانشناسی، جامعه‌شناسی، اخلاق و تعلیم و تربیت و به کارگیری تجربیات و ابتکارات خویش، به یکی از مشهورترین خطیبان پایتخت مبدل شد و در مجالس مهم تهران، اداره منبر را برعهده گرفت. این روحانی مبارز، در طول

به وحدت حوزه و دانشگاه، یادآور عروج سرخ مجاهدی خستگی‌ناپذیر و عالمی ربانی، آیت‌الله محمدمفتح بیست و هفتم آذرماه، یادآور عروج سرخ مجاهدی خستگی‌ناپذیر و عالمی ربانی، آیت‌الله محمدمفتح است که از پیشروان اندیشه وحدت حوزه و دانشگاه بود. این شهید والامقام در راه تحقق این اندیشه و آرمان بلند که از اندیشه نورانی امام راحل برخاسته بود، تلاش‌های بی‌وقفه‌ای انجام داد و سختی‌های فراوانی را به جان خرید. به پاس خدمات چشمگیر شهید مفتاح در راه ایجاد وحدت حوزه و دانشگاه و لزوم ارتباط، همکاری و هم‌فکری این دو قشر اندیشمند و فرهیخته، روز 27 آذر، همزمان با سالروز شهادت این عالم سترگ، با نام روز وحدت حوزه و دانشگاه نام‌گذاری شده است. وحدت حوزه و دانشگاه به عنوان دو پایگاه مهم فکری - فرهنگی جامعه، برای حفظ فرهنگی اصیل در مقابل هجوم ارزش‌های غربی و وارداتی، امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. وحدت و همکاری میان این دو نهاد، نه یک وحدت فیزیکی و شکلی، بلکه تقارب و یکی شدن در مبانی معرفت شناختی، ارزش‌های فرهنگی و دغدغه‌ها و حساسیت‌های سیاسی - اجتماعی است و همین حالت

است که هر یک از این دو قشر را در جایگاه واقعی خود قرار داده است. مرگ "ژان باتیست لامارک" بیست و شش سالگی، معروف فانیسی (1829م) ژان باتیست انتوان لامارک، طبیعی‌دان معروف فرانسوی در 1 اوت 1744م در خانواده‌ای اشرافی در فرانسه به دنیا آمد. وی در ابتدا به تحصیل علوم دینی در کلیسا پرداخت ولی پس از چندی وارد نظام شد و سپس به تحصیل در رشته پزشکی روی آورد. لامارک در این زمان، به شیمی، هواشناسی و به ویژه گیاه‌شناسی علاقه‌مند شد و در 34 سالگی کتابی درباره گیاهان نگاشت. وی در این کتاب، گیاهان را طبقه‌بندی نمود که این کار، وسیله ساده‌ای برای تشخیص هویت گیاهان را فراهم ساخت. لامارک به جهت تألیف این کتاب، وارد آکادمی علوم فرانسه شد و از آن پس، تحقیقات گیاه‌شناسی و جانورشناسی را دنبال کرد. وی در سال‌های بعد به عنوان یک گیاه‌شناس به کشورهای اروپایی مسافرت نمود و در بازگشت، کتاب‌های فرهنگ گیاه‌شناسی و... را نوشت. لامارک در باب جانورشناسی نیز اصطلاح بی‌مهرگان را برای حشرات و کرم‌ها وضع کرد و تحقیق مفصلی درباره بی‌مهرگان زنده و فسیل به انجام رساند. تأکید لامارک درباره تکامل موجودات زنده، بر دو اصل تأثیر محیط و وراثت صفات اکتسابی بنا شده است. از این میان، نظریه وراثت صفات اکتسابی، موجب اختلاف و نزاع فراوان میان دانشمندان علوم طبیعی گردیده است. و طرفداران این نظریه، به لامارکیسم معروف شدند. اختلاف عمده چارلز داروین طبیعی‌دان و لامارک در این است که لامارک تأثیرات خارجی و محیط را عامل عمده تأثیر بر انسان می‌داند ولی داروین به عامل درونی یا اصل انتخاب طبیعی معتقد است. دو اثر بزرگ لامارک به نام‌های فلسفه جانورشناسی و تاریخ جانوران بی‌مهره، مبنای فریضه تکامل تدریجی و تاریخی طبیعت زنده به شمار می‌آیند. ژان لامارک سرانجام در 18 دسامبر 1829م در 85 سالگی درگذشت.

تولد "جوزف جان تامسون" فیزیک‌دان آمریکایی و پدر الکترون (1856م) جوزف جان تامسون دانشمند برجسته انگلیسی در هجدهم دسامبر 1856م در نزدیکی منچستر انگلستان، به دنیا آمد. وی از کودکی اشتیاق فراوانی به مطالعه داشت و از شاگردان باهوش مدرسه به شمار می‌رفت. تامسون در طی تحصیلات عالی خود به فیزیک و ریاضی پرداخت و در 24 سالگی ثابت کرد که ماده و انرژی هر دو از نظر فیزیکی یکسانند و این نظر، زیربنای تئوری آلبرت انیشتین، مبتکر تئوری نسبیت گردید. تامسون در 28 سالگی مسئولیت یکی از آزمایشگاه‌های بزرگ و معروف انگلستان را برعهده گرفت و به مدت 34 سال، آن را به خوبی اداره نمود. تامسون در سال 1897م ذره کوچک و معجزه‌آسای الکترون را کشف کرد و از آن پس به عنوان پدر الکترون معروف شد. وی عقیده داشت که الکترون یکی از اجزای تشکیل دهنده ماده است. تامسون در سال 1903م اعلام کرد که اتم به صورت گره‌ای پر از ماده و دارای بار برقی مثبت بوده و الکترون‌ها در آن موج می‌خورند. تامسون در سال‌های بعد تلاش وافر در تکمیل دانسته‌های بشر در این زمینه از خود بروز داد تا این‌که در سال 1906م موفق به اخذ جایزه نوبل فیزیک شد. تامسون این نکته را کشف کرد که اشعه قطب منفی، شامل ذرات الکتریسیته منفی یا الکترون است. او سرعت و بارالکتریکی الکترون‌ها را اندازه‌گیری کرد و بدین نتیجه رسید که الکترون‌های مزبور از نظر جرم تقریباً دو هزار برابر کوچکتر از سبک‌ترین ذره اتمی شناخته شده آن روز عالم هستند. وی در این هنگام محاسبه جالب‌تری انجام داد و سرعت الکترون‌ها را که به دور هسته اتم در گردش هستند، 196 هزار کیلومتر در ثانیه تعیین کرد. تحقیقات تامسون اطلاعات و درک بیشتری درباره جریانات الکتریکی به جهان علم عرضه کرد چرا که جریان برق در واقع جریانی از الکترون‌ها است. وقتی الکترون‌های یک سیم فلزی، بی‌هدف حرکت کنند، جریان برقی در میان نخواهد بود ولی وقتی الکترون‌ها در یک مسیر حرکت کنند، جریانی برقرار خواهد شد. تئوری مهم تامسون درباره طبیعت الکتریکی ماده، فرضیه تغییر ناپذیری اتم را زیر و رو کرد و تامسون را به شهرتی عالم‌گیر رساند. علاوه بر تامسون، هشت نفر از شاگردان و نیز پسرش موفق به اخذ جایزه نوبل شدند. جوزف جان تامسون سرانجام در سال 1940م در 84 سالگی درگذشت.

کشف میکروب طاعون توسط دانشمندان فرانسوی (1894م) بیماری طاعون یک بیماری واگیردار است که عامل آن باسیل یرسینیا پستیس (Yersinia pestis) است. این باسیل در سال ۱۸۹۴، پس از سال‌ها پژوهش، توسط الکساندر یرسین کشف شد. این بیماری کشنده بارها در طول تاریخ باعث بحران‌های شدید اقتصادی و اجتماعی شده است. انسان از طریق نیش کک آلوده به این باکتری بیمار می‌شود. جوندگان، به خصوص موش‌ها این کک‌ها را به انسان منتقل می‌کنند. راه‌های دیگر ابتلا به طاعون، گازگرفتگی از طریق جوندگان آلوده به باکتری، یا خوردن جاندار مبتلا به طاعون است. انتقال طاعون از انسان به انسان از طریق تماس

فهرست، نظام اتحاد جماهیر شوروی، ۱۹۹۱م)؛ اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۹۱م؛ های پایانی عمر خود، علاوه بر مشکلات سیاسی و سرپیچی رهبران بسیاری از جمهوری ۱۹۹۰م؛ ها از فرامین مسکو با بحران شدید اقتصادی و کمبود مواد غذایی مواجه شد. در ماه دسامبر سال ۱۹۹۰م، میخائیل گورباچف، آخرین رهبر شوروی برای مقابله با بحران اقتصادی و اوج گرفتن حرکت ۱۹۹۰م؛ های استقلال طلبانه در جمهوری ۱۹۹۰م؛ های شوروی، کنگره نمایندگان خلق را به تشکیل یک اجلاس فوق ۱۹۹۰م؛ العاده فرا خواند و اختیارات تازه ۱۹۹۰م؛ ای برای جلوگیری از فروپاشی شوروی به دست آورد. گورباچف با استفاده از این اختیارات موفق شد حرکت ۱۹۹۰م؛ های استقلال طلبانه در جمهوری ۱۹۹۰م؛ های شوروی را برای مدتی مهار کند. در این میان کودتایی بر ضد گورباچف شکل گرفت که علی رغم شکست کامل آن، موقعیت وی را متزلزل نمود. وی هم ۱۹۹۰م؛ چنین پس از استعفا از دبیر کلی حزب کمونیست شوروی و اعتراف به این مطلب که تجربه کمونیسم در شوروی با شکست روبرو شده است، کنترل اوضاع را از دست داد و تلاش او برای جلوگیری از فروپاشی کاملاً اتحاد شوروی و تشکیل یک اتحاد جدید از جمهوری ۱۹۹۱م؛ های مستقل به جایی نرسید. در این زمان سه جمهوری بزرگ روسیه، اوکراین و بلاروس در اوایل دسامبر ۱۹۹۱م علی رغم مخالفت گورباچف اتحاد تازه ۱۹۹۰م؛ ای با عنوان سازمان کشورهای مستقل مشترک المنافع تشکیل دادند و جمهوری ۱۹۹۰م؛ های دیگر نیز به این سازمان پیوستند. در اتحاد جدید، یک حکومت مرکزی که سیاست ۱۹۹۰م؛ های اقتصادی، دفاعی و روابط خارجی این مجموعه را هماهنگ سازد پیش ۱۹۹۰م؛ بینی نشده بود و در نتیجه گورباچف که دیگر اختیاری در مقام ریاست جمهوری اتحاد شوروی نداشت از این مقام استعفا داد و رسماً اعلام داشت که دیگر کشوری به نام اتحاد جماهیر شوروی وجود ندارد. بدین سان، ابرقدرت شوروی که طی سال ۱۹۹۰م؛ های ۱۹۹۰ و ۱۹۹۱م عملاً از میان رفته بود، اسماً و رسماً از میان رفت و دنیا سال ۱۹۹۲م را تنها با یک ابرقدرت در صحنه سیاست بین ۱۹۹۰م؛ المللی آغاز کرد. ویران شدن بنای نظام اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی علل داخلی و خارجی متعددی داشت که می ۱۹۹۰م؛ توان از ایدئولوژی انحرافی معتقد به دیکتاتوری پرولتاریا، تقویت بنیه نظامی به قیمت نابودی کل جامعه، بی ۱۹۹۰م؛ اعتمادی مسئولان سیستم حکومتی شوروی به مبنای ایدئولوژیکی نظام خود و نیز پیدایش و شتاب در انقلاب الکترونیکی و انفجار اطلاعات نام برد. این عقیده را نیز نباید از نظر دور داشت که حکومت شوروی نه تنها مبتنی بر کفر و انکار خالق هستی بود بلکه پایه ۱۹۹۰م؛ های آن بر ظلم و ستم و سرکوبی توده ۱۹۹۰م؛ ها و اقلیت ۱۹۹۰م؛ ها قرار داشت. حکومتی که بزرگانی هم ۱۹۹۰م؛ چون حضرت امام خمینی(ره) بنیان ۱۹۹۰م؛ گذار عظیم ۱۹۹۰م؛ الشان انقلاب اسلامی ایران، از چندین سال قبل، از سرنگونی کمونیسم خبر داده بودند.

ده ۱۹۹۰م؛ ها سال، بارها در منبرهای پرشور خود، رژیم پهلوی را مورد انتقاد قرار داده و در زمان ۱۹۹۰م؛ های گوناگون به تبعیت از علما به ویژه حضرت امام خمینی(ره)، به مخالفت با رژیم برخاست. وی در این دوران، چندین بار بازداشت شد و بارها ممنوع المنبر گردید. در سال ۱۳۵۰، در مجلس بسیار مهمی، به یاره گویی ۱۹۹۰م؛ های دو نفر از سناتورها علیه امام خمینی(ره) پاسخ داد و آشکارا نام امام را بر فراز منبر تکرار نمود و از مقام شامخ ایشان تجلیل به عمل آورد. این سخنرانی باعث شد که تا زمان پیروزی انقلاب اسلامی ممنوع المنبر شود ولی این وضعیت باعث عقب ۱۹۹۰م؛ نشینی وی از مواضعش نگردید. علاوه بر این، حجت ۱۹۹۰م؛ الاسلام فلسفی، همواره با فرقه بهائیت و کمونیسم و حزب توده مبارزه می ۱۹۹۰م؛ کرد و در این راه، ترسی به خود راه نمی ۱۹۹۰م؛ داد. او پس از پیروزی انقلاب اسلامی و پس از هفت سال ممنوعیت منبر و اندکی پس از ورود امام به ایران، در حضور معظم له و هزاران نفر دیگر، سخنرانی کرد و بار دیگر مورد تایید و تفقد امام قرار گرفت. با پیروزی انقلاب اسلامی، حجت الاسلام فلسفی به رغم کهولت سن، تا پایان عمر خود به فعالیت ۱۹۹۰م؛ های مختلف و منبرهای روشنگر خویش ادامه داد و لحظه ۱۹۹۰م؛ ای نیاسود تا این که در ۲۷ آذر ۱۳۷۷ ش برابر با ۲۸ شعبان ۱۴۱۹ ق در ۹۱ سالگی دار فانی را وداع گفت و در حرم حضرت عبدالعظیم در ری به خاک سپرده شد. عمده آثار وی با نام گفتار فلسفی انتشار یافته که کودک از نظر وراثت و تربیت، جوان از نظر عقل و احساسات و بزرگسال و جوان از نظر افکار و تمایلات و الحدیث در ۵ جلد از آن جمله ۱۹۹۰م؛ اند. و تنفس (در صورتی که فرد بیمار به طاعون ریوی مبتلا باشد) انجام می گیرد. باید توجه داشت که تا قرن نوزدهم، درمانی حقیقی برای طاعون وجود نداشت و تنها با کشف باسیل یرسینیا پستیس در سال ۱۸۹۴، دانشمندان در سدد درمان طاعون بر آمدند. امروزه با استفاده از آنتی بیوتیک قبل از پیشرفته شدن بیماری از مرگ جلوگیری می شود. باز کردن خیارک ها نیز می تواند مؤثر باشد.